

Meie: 12.08.2026 nr 61

Sotsiaalministeerium

info@sm.ee

Eesti Puuetega Inimeste Koja arvamus Sotsiaalkaitseministri 21.detsembri 2015.a määruse nr 65 muutmise eelnõule

Erihoolekande valdkond tervikuna on pikaajaliselt alarahastatud ning senine rahastamis- ja korraldusloogika ei võimalda tagada teenuste kättesaadavust ega kvaliteeti. 2025 ilmunud Riigikontrolli auditi andmetel aastatel 2018–2024 on järjekorrad ligi kahekordistunud ning teenuste kättesaadavus oluliselt halvenenud.

EPIKoda peab positiivseks, et olemasoleva erihoolekande eelarve piires suunatakse vahendeid kasutamata teenuskohtadelt teenusele, mille järele on suur ja kiireloomuline vajadus. EPIKojale teadaolevalt on vähendatavad kogukonnas elamise ja ööpäevaringse erihoooldusteenuse kohad püsinud täitmata, kuna teenusevajajad ei ole soovinud **konkreetsetes asukohtades asuvaid** kohti kasutada. Kui vähendatavad kogukonnas elamise ja ööpäevaringse erihoooldusteenuse kohad on püsinud täitmata seetõttu, et need ei vasta teenust vajavate inimeste tegelikule nõudlusele või asukohavajadusele, on selline ümberkorraldus põhjendatud. **Samas näitab olukord laiemat vajadust planeerida erihoolekandeteenuste mahtu ja paiknemist tegeliku piirkondliku nõudluse järgi.**

Eelnõu seletuskirja kohaselt ootas 2026. aasta juuni lõpu seisuga ööpäevaringset erihoooldusteenust autismispektrihäirega inimestele, kellel esineb pidev ja intensiivne äärmuslikult kahjustav käitumine, 38 inimest. Samal ajal on Eestis vaid 12 sellist teenuskohta.

Riigikohtu halduskolleegium on oma 20.04.2026 otsusega nr 3-24-713/36 kinnitanud, et kui inimene vajab erihoooldekodu kohta, siis peab riik selle talle kindlustama. Abivajajat ei tohi

panna lõputusse ootejärjekorda, viidates rahapuudusele ja kohanappusele. Valitsus peab planeerima erihoolekandesse rahastuse, mis võimaldab hinnatud teenusevajaduse rahuldada mõistliku aja jooksul, et kõik abi vajavad inimesed saaksid õigel ajal teenusele, sh on oluline, et teenuskohad loodaks kogukondadesse, kus inimesed ka päriselt elavad.

EPIKoda toetab ööpäevaringse autistide teenuse maksimaalse maksumuse tõstmist, mis aitab tagada paremini vajadustele vastava teenuse. Teenusesaajate ja nende pere vaates on oluline, et teenuseosutaja, kes teenust osutab, omaks hästi juhendatud ja ühtesete töövõtetega meeskonda. Väga suure toevajadusega intellekti- ja autismispektrihäirega inimeste toetamine eeldab kogenud spetsialiste, koolitatud meeskonda ja järjepidevust. Oluline on, et teenuskohad asuksid elukoha ja lähedaste lähedal, mis võimaldab peresidemete hoidmist. Erihoolekandeteenus peab toetama inimese väärikust ja võimalikult tavapärast elu kordusarnases keskkonnas.

Erihoolekande rahastamise suurendamine peab olema jätkuvalt riigieelarve läbirääkimistel prioriteet, et abi vajavad inimesed ei jääks aastateks teenust ootama.

Lugupidamisega

(digitaalselt allkirjastatud)

Maarja Krais-Leosk

Tegevjuht

Kristi Kähär

kristi.kahar@epikoda.ee, tel 5401 0462

Toetuste- ja teenustealase huvikaitse nõunik